

До:
Комисията по регионална политика,
благоустройство и местно самоуправление
към Народното събрание на Република
България

СТАНОВИЩЕ

От: Фондация за осъществяване на
общественополезна дейност "Съратници",
ГИПС: 005501110

”
Г.
J
е

Относно: предложенията вх. № 954-04-
76/25.05.2019 год. за изменение и допълнение
на приетия на първо гласуване Закона за
устройство на Черноморското крайбрежие на
народния представител Христиан Митев

Уважаеми госпожи и господа народни представители,

През 2007 год. бе приет Закона за устройство на черноморското крайбрежие, а впоследствие и множество негови подзаконовни нормативни актове, регламентиращи статута на Причерноморските територии и определящи държавната политика в региона.

В закона и подзаконовите актове се регламентира статута на т.нар. "пясъчни дюни", както с оглед запазване на видовото разнообразие и ограничения за ползването и разпореждането на имотите, в които се намират.

Въпросите, свързани с наличието на дюни в Българското Черноморие предизвикаха сериозен обществен дебат. Поставиха се различни въпроси от обществен и частен интерес – за запазването на биоразнообразието за нас и поколенията след нас; за изпълнение на европейското законодателство по опазването на околната среда; за устойчивото развитие на Черноморския регион; за начина на използване на имотите, в които има дюни; за обезщетяването на собствениците, които не могат за използват имотите си, поради наличието на пясъчни дюни и пр.

Вън от общественения дебат обаче останаха случаите, в които в частни имоти беше посочено наличие на дюни, без в тях да е имало такива. По този начин от една страна се накърни правото на частна собственост поради недоглеждане или некомпетентност при картирането на дюните, а от друга страна- се създа опасност държавата да бъде осъдена да заплати сериозни обезщетения на засегнатите собственици.

Освен това, липсата на правилно разбиране относно същността на дюните обаче, създаде и продължава да създава значителни пречки на собствениците за ползването на имотите им – както за строителство, така и относно възможността за разпореждането със същия, защото наличието на дюни фактически е тежест върху имота, правеща го непродаваем. Невъзможността за упражняване на тези права по своята същност е национализиране на съответния имот, при това без каквито и да е обезщетения и компенсации- практика недопустима дори във времената на тоталитаризма.

В дебата относно пясъчните дюни, така и не се изясни коректно що е то „пясъчна дюна“?

Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 1 от 16.09.2008 г. за създаването и поддържането на специализираните карти и регистри на обектите по чл. 6, ал. 4 и 5 от Закона за устройството на Черноморското крайбрежие, "Пясъчна дюна" е образуване, формирано от насипване на пясъци под въздействието на вятъра, разположени в близост до морския бряг, непосредствено зад плажната ивица или попадащи върху морския плаж. "Пясъчна дюна" включва зараждащи се подвижни дюни, подвижни (бели) дюни, неподвижни дюни с тревна растителност (сиви дюни) или облесени дюни.

Прилагането на законовия текст, без осъзнаване на понятието „пясъчна дюна“ довежда абсурдни ситуации, в които за дюна се приема всяко пясъчно навяване без значение обем, време за създаването му и пр. За да не се стига до подобен абсурд, следва да се изясни понятийния апарат от страна на геоморфологията – науката за възникването и развитието на релефа на сушата, на океанското и морското дъно, за законите на развитието им, взаимната зависимост между строежа на релефа и строежа на земната кора, между външните и вътрешните земни сили.

В геоморфологията под дюни се разбират еолови (ветрови) възвишения или сърповидни хълмове, изградени от пясък, пренесени и отложени от вятъра. Те могат да бъдат статични, но могат и да се преместват в зависимост от скоростта, постоянството и посоката на вятъра, както и от липсата на растителност върху тях.

Дюните се отбелязват като територия, никъде няма картирани единични дюни. Под „дюни“ следва да се разбират не само най-високите части на хълмовете, а цялата територия, изградена от единични хълмове, гредове (съвкупност от няколко), както и пониженията между тях, които имат различна форма. Дюните са тип релеф (ландшафт), чието формиране в Черноморската област е започнало след оттеглянето на ледниците на територията на Рила и Пирин, а еволюцията им продължава и сега. В различните части на крайбрежието този тип релеф има различна продължителност на еволюцията (между 10 000 и 6 000 години).

Гореизложеното категорично означава, че не може в имот, в който до преди десет, двадесет или тридесет години се е извършвала селскостопанска дейност, застрояване, има изградени комуникации или е ползван за обществени нужди да има пясъчни дюни, тъй като процесът на формирането им е хиляди години, а ако е имало някога те са унищожени преди десетки или стотици години. Ето защо, дори да има скорошни навявания от пясък (независимо дали са затревени/залесени, или не), те са просто навявания, но не и дюни.

Факт е, че по Българското Черноморие в последните тридесет години се извършиха маса нарушения и откровени престъпления, а немалко от истинските дюни бяха унищожени. Това обаче, не може да е повод и причина произволно в имоти, в които дюни нито е имало, нито има-фактически и по смисъла на закона, да се „изнамярат“ такива.

Особен интерес в този смисъл предизвиква Директива 92/43/ЕИО на съвета, където в и В приложение 1 на са посочени Европейските биогеографски региони, в които съществуват дюнни местообитания, приоритетни за опазване от общността, а те са: т.21 „Пясъчни дюни по крайбрежията на Атлантическия океан, Северно и Балтийско море“; 22 „Морски дюни на Средиземноморското крайбрежие“; 23 „Континентални дюни, стари и декалцифицирани“.

Изводът е, че като приоритетни се класифицират по-скоро дунавските дюни, а не тези по крайбрежията на Адриатическото, Йонийското, Бяло, Черно море...

Наличие на видове дюни, които нямат европейски класификатор по нашето Черноморие могат да бъдат приемани само, като природни местообитания от местно или национално значение, като същите отдавна са категоризирани и картирани.

Този вид местообитания никога не са попадали и в момента не попадат в частни имоти. Те се намират на териториите на плажовете или в защитени територии – държавна собственост. Освен природните местообитания – дюни, в зона А и Б, което е обхвата на Закона за устройство на Черноморското крайбрежие попадат и други видове природни местообитания. Съвсем правилно този закон не ги разглежда, тъй като така би дублирал Закона за биологичното разнообразие и Закона за защитените територии.. Ето защо считаме, че систематичното място на текстовете относно природните местообитания е в тези два закона.

Водени от горното, бихме искали да заявим своята категорична подкрепа за предложенията вх. № 954-04-76/25.05.2019 год. за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване Закона за устройство на Черноморското крайбрежие на народния представител Христиан Митев.

В допълнение предлагам в т. 9 от предложението му, относно създаването на нов параграф 11Б да се посочи, че установяването на наличието на „Пясъчни дюни“ може да се иницира от всяко лице, което има правен интерес и се отнася както до невключените в кадастралната карта и специализираната карта, но и въобще в случаите, в които имотът, или частта от него върху която се твърди, че има дюни, е бил земеделски, прокарвани са комуникации, има извършвани строителни дейности или е ползван за обществено ползване.

Горното ще позволи от една страна да се запазят природните местообитания, вкл. дюните, а от друга да се защитят правата на собствениците. Защото, съхраняването на природата за поколенията са наши чест и дълг, а недопускането, съответно прекратяването на произвола е израз на държавническо мислене и действие.